

Hvørt av sínum

Tað eru 869 mátar at ljúgva uppá, men bert ein av teimum er beinleiðis forboðin: Tú skalt ikki bera falskan vitnisburð móti næsta tínum.

TINGANES.

Flestu mál, ið javnaðarmenn bera fram á ting verða feld eina, tveir og fleiri ferðir; men flest olli verða kortini framd at enda - framd av teimum, ið áður hava verið ímóti.

Tinganes er nú á hondum samfelagsins. Tryggingarsambandið hevur keypt, og Tryggingarsambandið er og samfelagsins. Fyrsta uppskot javnaðarflokksins um hetta mál er dagsett 29. aug. 1930: „Tinganes er søgulig sæð eitt hitt tydingarmiklasta stað, vit hava. Tað er uttan iva soleiðis, at um Tinganes verður á hondum fremmanda kapitalista, verður hin søguligi tydingurin, Tinganes nú hevur, tydingur. - Logtingið eigur at varðveita og bjarga søgu okkara og eigur tí at ognast Tinganes.

Er til domis tingið hugað fyri at fara undir stórmál sum einkarsolu við rúsdrekka, tubbaki, salti, kóli og olju, er Tinganes við sínum rúmliga plássi og stóru húsnum tókt at eiga.

Javnaðarflokkurin loyvir sær at seta fram uppskot um keyp av Tinganesi.“

Men gakk, afturhaldið - sambandið og sjálfstýrið - feldu uppskotið!

TAD ER VERUNLEIKI

AT Landstýrisflokkarnir við Hákonu Djurhaus á odda leingi royndu at forða uppskotið JAVNAÐARFLOKKSINS um at fiskimenn við trólarum fingu 6 tíma vaktarskifti.

Hetta gjørdi teir eftir boðum frá reiðarunum.

AT Íslenskir fiskimenn fáa umleið 1350 kr í minstuløn um mánaðin, og at landstýrisflokkarnir og Erla Paturson í nevndini, ið viðgjørdi uppskot JAVNAÐARFLOKKSINS um 1000 kr. um mánaðin í minstuløn til foroykskar fiskimenn, vóru ímóti.

AT Tjóðveldisflokkurin var fyrsti flokkur á tingi, ið mælti til SAMRÁÐINGAR um sjóðmarksmálið við Danir og Bretar sambært uppskot flokksins um samráðingar við „avvarandi stjórnarvold.“

AT JAVNAÐARFLOKKURIN longu í 1931, tá reiðararnir høvdu boðað tinginum frá, at teir ikki fingu skipini út aftur vegna peningatrot, hevði uppskot um LANDSHANDIL.

AT Landið síðan 1950 av verkfallsásum hevur havt eitt tap uppá umleið 40 milj. kr.

FLAGGMÁLID.

JAVNAÐARFLOKKURIN var fyrsti hevur alla tíðina verið einasti flokkur, ið hevur havt fullgiggja uppskot um loysn flaggmálsins.

Hetta hendir longu í 1931. Í nevndarálitinum sigur P. M. Dam. m. a.: „at man anser det for naturligt, at man anerkender det færøske flag som folkets flag for færingerne, der af alle parter herhjemme så vel som i Danmark er anerkendt som et særligt folk med sit

eget sprog og nationale særpræg.“

Í uppskotið JAVNAÐARFLOKKSINS verður sagt:

1) Som et særligt folk har færingerne ret til eget folkeflag.

2) Det færøske folkeflag er hvidt med dobbeltfarvet kors. Korset er rødt i midten med blå rande. Det røde udgør 1/8 af flagets højde. De blå rande udgør halvdelen af det røde kors's bredde. De hvide felter nærmest stangen er kvadratiske, de ydre felter har den dobbelte længde af de kvadratiske felter nærmest stangen. Flagets længde og bredde forholder sig som 8:13.

3) Regeringen anmodes om at udvirke, at der ved kongelig resolution bliver givet færingerne tilladelse til at benytte det færøske folkeflag, hjemmeflag udenfor territorialgrænsen.

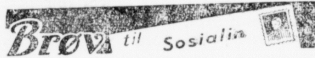
Hetta var greitt. Føroyingar skulu við „konguligari resolution“ ognast rættin til at nýta føroyska flaggið bæði á sjógv og landi. Men sambandið og sjálfstýri vildu ikki.

Var uppskotið samtykt mistu teir eitt frálíkt ósingarevni. Teir vildu framvegis hava tað til eitt rumbulmál - og allir Føroyingar vita, hvussu óansvarligar kreftir í samfelagnum hava nýtt til rumbul og stríð.

Javnaðarmenn kunnu tvá hendur sínar. Teir vildu í frið og sóma loysa flaggmálið. Teir eru fullkomuliga uttan ábyrd í øllum teinum síðspillandi hendingum, ið fram eru farnar í samband við flaggstriðið.

5 spurningar

- 1) Hvussu nógv stykki eru í einum krov?
- 2) Hvønn drupu og hvar framdu flokksmennirnir teirra fyrsta dráp?
- 3) Hvat er royvið?
- 4) Hvat er elsta kirkja í Føroyum?
- 5) Nær í 1940 vóru Føroyar hersettar? (Sær aðrastaðni)

Seinast søgdu vit, hví tænaðarmáðurin valdi JAVNAÐARFLOKKIN.

Hví ger SMÁHANDILSMÁÐURIN tað sama? Jú, hann sigur sjálvur:

Hví eg vilji JAVNAÐARFLOKKIN?

Sjálvandi tí flokkurin í vinnuligum, figgjarlígum, sosialum, menningar- og mentunarligum starvsemi síni hevur víst og prógvað, at hann er nógv fremri og nógv radikalar enn nakar av hinum flokkunum, ið allir sum ein eru borgarligir og afturhaldandi.

Sum handilsmaður á bygd kann eg ikki gera anna; tí í handilskapi er so ovurstórur manur miðum JAVNAÐARFLOKKIN og allar hinir flokkarnar.

Hinir eru altíð tí reiðar at avreida okkum og allan handilskap í hendurnar á agentum og spekulantum, so vit sleppa ikki fram at keypa so bíliga, vit vilja sjálvir, og sum eitt úrslit av hesum verða vit noyddir at selja kundum okkara vorurnar nógv dýrari, enn tær veruliga eiga at verða seldar.

Landshandilin var stóra vónsmáhandilsmannsins. Har vóru ongar spekulatióin uppi í. Har vistu vit, at vit fingu bilagastu vorur; vit fingu tær sendandi fraktfritt, og landshandilin hevði best líkindi at gerast stórinflitari - eisini av øðrum vorum - og kundi harvið komið at verið grundarsteinurin undir einum sunnum handilsskapi, keypt og selt bíligari og harvið skapa betri og tryggari livlíkindi fyri allar íbúgvar landsins.

Tí vóni eg, at JAVNAÐARFLOKKURIN sigir á komandi vali, so handilsskapur okkara verður heilt umskipaður, teimum handlandi og forbrúkarum til gagus og frama.

Ja, sjálvt fólkaflokksmenn tosa um sjómærk - ótrúligt!

BARNAMATUR

TRY - , HAV - , SJÓ - , HAN - , HÁR - , Setið nýggj orð afturat orðinum omanfyri, har strikurnar standa. Tá sett er aftrat, verður alt hitt nýggja orðið eitt vanligt føroyskt orð. Tekur tú fyrsta bókstavin av teinum nýggju orðunum, fært tú eitt gentunavn.

HVAT SIGUR SKRÁIN?

Á seinasta landsfundi JAVNAÐARFLOKKSINS, ið hildin var í Klaksvík, vóru hesar samtíktir gjørdar í samband við flokksins stóðu ítróttina:

Allur sunnur ítróttur verður varður og stíðjaður. Bygdarhús í øllum bygðum til øll samkomuendamálarundir ítróttasókan á plássum, har ongar ítróttahøllir eru.

Ungdómurin verður at fáa tvey neyðugu ítróttapláss og nútímans venjingaramboð

at Georg 1. kongur í Bretlandi (1660 - 1727) var fyrsti bretska-kongur í 343 ár, sum sá eitt av abbabænum sínum. Kongurinn, sum áðrenn hann, upplíkti at verða abbi, var Edward 3. (1312 - 1377) at í einum petri av mannakjoti á stóð við eitt frimerki eru 3 mið, kyknar, 1 m av blóðadrúmm, 4 m av nervum, 100 sveittakettir, 15 feittketilur og 25-nerva-endar.

at mest brúka eftirnavn í Skotlandi er Smith. 16 av iðvørjum 1000 íbúgum eita Smith, meðan 12 av hvøðum 1000 eita Mac Donald.

at Henrik 32 kongur í Frakklandi var fyrsti maður, ið brúkti gaffel, og at Richard II kongur í Bretlandi var fyrsti maður, ið brúkti snúklát.

at tvey fyrsta „lummaurini“ ið gjørdvóru vóru so tung, at enduramáðurin mátti hava leyp at bera tvey í.

at tvørtur um Brooklyn - brúna í New York koyra 6000 bílar um tíman.

at hin fyrsta seymimaskína varð gjord 1830, og at Singer - maskínan kom 20 ár seinri.

at menn vita um, at elefantar hava lívað til teir eira vorðir 350 ára gamlir.

tí týskarin Conrad von Roentgen rakti við röntgenstrálurnar í 1895.

TELEGRAMMIÐ

Tað var á sinni, at ein føroyskur heilsøluumaður sendi soljóðandi fjarat til bretska firmu:

„LANDSHANDILIN HELDUR PRÍSIRNAR VERA ÓGVULIGA HOGAR OG VIL TELEGRAFERA BEINLEIÐIS TIL TYGAR. VIT MÆLA IKKI TIL AT SETA PRÍSIRNAR NIDUR?“

Hetta var undir seinasta heimsbardaga. Bretska censurinn tók telegrammið og handaði amtmaninum tað. Amtmaðurin handaði tað víðari til voruevdina.

Voru nevndin setti fram soljóðandi upp skot.

2) Lagtinget pælægger Vareforsyningens ledelse fremtidig at undgå enhver handelsforbindelse med (so kemur navn ið), hvad enten denne optræder som selvstændig handlende eller som agent. Fólkaflokkurin var ímóti hesum, og hvat var so fólkaflokkurin ímóti?

Jú, hesin agenturin bjóðar Landshandilin mjøl fyri 19 pd. tonsið - sama slag mjøl, sum Landshandilin áður hevur keypt fyri 15 pd tonsið og sum hann

framvegis kann útgeva fyri 16 pd. tonsið. Soleiðis varðveita fólkaflokksmenn á hugamáli fólksins.

★

Tann fyrsti, sum setti stik runt um eitt jarðstykki og segði: Hetta eigi eg - og sum hitti fólk, ið vóru nóg tápu-lig at trúgva tí, hann var grundleggjarin av kapitalista samfelagnum.

(Rousseau)

Tað einasta mær kemur í huga um skjótleika ljóssins er, at tað kemur ov skjótt um morgnarnar.

Eddie Cantor

ROYVIÐ

Tað var næstan uppá hogu tíð, at Royvið, bókin hjá Robert Joensen, kom; tí tað er ramur veruleiki, at júst hesin partur av okkara siðmenning er við at fara fyri einki. Ungfólk, ja, fólk yvir-høvir á stórbygdum kenna titið og einki til mestapartin av tí, sum Robert so greiniliga víðger í bók sín. Úti á bygðunum, har fólk dagliga fara um seyðin, er frægari vorðið, men alt annað enn væl státt millum tvey yngur. Tað var tí eitt heppið bragd, at vit fingu hesa hentru bók - eitt prísverdugt tiltak.

Tað kann vera, at onkur liti er í bókini; men hetta er einmáttverk, so ikki er størvegis at siga um, um okkurt er at finna; at men hesar atfinningar eru tó einki ímóti tí, ið vit hava fingið til ognar, og sum nú er bjargað frá at fara fyri einki.

Allir føroyskir skúlar eiga at ognast hesa bókina - ikki sum beinleiðis læru bók, men til lestur og umrøðu.

Hvørt av sínum

Øll kenna orðið »at lyncha«. Sagan er hendan: James Lynch, sum í árinum 1526 var dómari í Galway í Írlandi, dómdi sín eigna son til 10 ára fongsul, bara tí hann saman við øðrum øðrum unglingum hevði stolið eitt ílát við øfi á einum verthúsi. Í Galway gjørdust tvey hørm um henda strange dómi, og mannagáv-an tyrptist uttanfyri fongslið. Lynch bar nú øtta fyri, at tvey fóru at bróta inn og taka sonin leysan. Hann skundaði sær tí at døma sonin; tí deyða og lat hann heingja beinan vegin. Tá mannagáv-an frætti hetta, varð Lynch tikið á hondum og hongdur í kirkjutorninum.

Sjálvandi eri eg stoltur av, at høfni eru stýgvandi full, tá eg skal tala. Men so komi eg sum oftast at hugsa um, at tað ívaleynt høvdu komið triggjar ferðir so nógv fólk, um eg í staðin fyri skuldi verið hongdur. Winston Churchill.

Russar skulu nú at gera eina tunell undir Moskvánni. Hetta verður heim-sins mest nýmótans tunell og gjord úr slikum tilfari, at tvey, ið ferðast har niðri á botni, omanfyri seg koma at siggja vatnið, og alt, sum í tí er.

Tað reður ikki um at velja ein mann, sum ein vil fara í song við - ein skal velja mann, ið ein vil fara upp við um morgnarnar.

Svar uppá 5 spurningar:

1) 20. 2) Eitt barn á Kirkju. 3) Ein heil ærull. 4) Kirkjubøur (bygd umleið 1200). 5) 13. apríl.

Eg vil ikki siggja handan unga mann-in kyssa teg, segði faðirin. So ger sum eg, svaraði dóttirin: blunda meðan hann kyssir meg.